

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

Αθήνα, 14.10.2024

Πρόταση νόμου

**ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΣΤΑ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ**

Αιτιολογική έκθεση

Με την παρούσα πρόταση νόμου επιδιώκεται η ενίσχυση και επέκταση των προβλέψεων της κείμενης νομοθεσίας για τη συμμετοχή του κοινού σε όλο το φάσμα της παραγωγής και εφαρμογής των διοικητικών πράξεων, νομοθετικών ρυθμίσεων και δημόσιων πολιτικών που αφορούν το περιβάλλον στην Ελλάδα. Περαιτέρω, αποσκοπείται η ενίσχυση της διαφάνειας, της λογοδοσίας και της συμμετοχής του κοινού στη λήψη αποφάσεων για το περιβάλλον, με ιδιαίτερη μνεία στον ρόλο της τοπικής κοινωνίας. Τέλος, επιδιώκεται η συμβολή των πολιτών σε θέματα εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, η οποία, για διάφορους λόγους (έλλειψη πόρων, διοικητική αδράνεια) είναι ανεπαρκής.

Η διαρκώς επιδεινούμενη κλιματική κρίση και η ραγδαία απώλεια της βιοποικιλότητας θα δημιουργούν όλο και συχνότερα καταστάσεις εκτάκτου ανάγκης και για το λόγο αυτό επιτάσσουν τη συμμετοχή όλων για τη μετάβαση προς την κλιματική ουδετερότητα μέχρι το 2050 με δίκαιο τρόπο. Η συμμετοχή αυτή θα πρέπει να γίνεται με αποτελεσματικό τρόπο, ενώ είναι καίριας σημασίας η απόλυτη προστασία κάθε ατόμου που επιλέγει να ασκήσει αυτά τα δικαιώματά του, για την οποία παρέχονται συγκεκριμένες διασφαλίσεις.

Την ώρα που τα ακραία καιρικά φαινόμενα εμφανίζονται ολοένα και συχνότερα σε κάθε σημείο του πλανήτη και οι καταστροφικές συνέπειες της κλιματικής κρίσης και της ραγδαίας απώλειας της βιοποικιλότητας τείνουν να γίνουν κανονικότητα, κυβερνήσεις και αρμόδιοι φορείς φαίνεται να βρίσκονται σε αμηχανία, προσπαθώντας να ανταποκριθούν στις προκλήσεις κατόπιν της εκδήλωσης του φαινομένου και συνήθως με ανεπαρκή τρόπο. Ωστόσο, απαραίτητη είναι η προληπτική δράση, ώστε να αποφευχθούν τα χειρότερα όσο το δυνατόν πιο έγκαιρα, ενώ η μετάβαση σε κλιματικά ουδέτερες οικονομίες είναι απαραίτητο να γίνει με δίκαιο τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες των πιο ευάλωτων ομάδων και

περιοχών, καθώς και των μελλοντικών γενεών. Λαμβάνοντας, μάλιστα, υπόψη τα πιο πρόσφατα επιστημονικά δεδομένα και σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος, η Ευρώπη θερμαίνεται ταχύτερα από κάθε άλλη ήπειρο, με τους κλιματικούς κινδύνους να απειλούν την ενεργειακή και επισιτιστική της ασφάλεια, τα οικοσυστήματα, τις υποδομές, τους υδάτινους πόρους, τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και την υγεία των ανθρώπων.

Απαραίτητο συστατικό της δίκαιης μετάβασης είναι η ενεργός συμμετοχή των πολιτών και όλων των κοινωνικών ομάδων στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων που λαμβάνονται για τον μετριασμό των επιπτώσεων της κλιματικής κρίσης και των ολοένα και πιο έντονων φαινομένων που αυτή προκαλεί. Η προηγούμενη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων φορέων κατά τη διαμόρφωση πολιτικών αποφάσεων βελτιώνει τις αποφάσεις και ενισχύει την κοινωνική αποδοχή των αποφάσεων που θα ληφθούν τελικά. Συχνά προκύπτουν αντιδράσεις και κοινωνική αναταραχή, όταν οι πολίτες αισθάνονται ότι αποκλείονται από τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και τις αντιλαμβάνονται ως άδικες. Άλλωστε, η συμμετοχή των πολιτών στη διαμόρφωση των αποφάσεων που αφορούν στην προστασία του περιβάλλοντος, και άρα της ίδιας τους της ζωής, προϋποθέτει την ελεύθερη και άμεση πρόσβασή τους σε έγκυρη πληροφόρηση, ενώ αποτελεί θεμελιώδες περιβαλλοντικό δικαίωμα που πρέπει να διαφυλαχθεί.

Η ισχυρή και ακώλυτη δημόσια συμμετοχή και η διαφάνεια στη διαδικασία λήψης περιβαλλοντικών αποφάσεων είναι νομικά κατοχυρωμένο ατομικό και κοινωνικό δικαίωμα, τόσο στην Ελλάδα όσο και σε όλη την ΕΕ. Εκτός όμως από επιταγή για κάθε δημοκρατική πολιτεία, η συμμετοχή αποτελεί και αναγκαία προϋπόθεση για κοινωνική νομιμοποίηση και για αποτελεσματική εφαρμογή των αποφάσεων και συνολικά της μετάβασης προς την κλιματική ουδετερότητα και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Αποτελεί, επίσης, την καλύτερη πηγή για νέες ιδέες, αλλά και για συνθέσεις και συγκλίσεις προς καλύτερα συγκροτημένες πολιτικές. Όπως επισημαίνει και ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος, «η συμμετοχή του κοινού μπορεί να απελευθερώσει κοινωνική δημιουργικότητα, να δημιουργήσει γνώσεις και να κινητοποιήσει φορείς. Μπορεί να αποτελέσει μέσο για την έκφραση και τη συζήτηση περιβαλλοντικών και κοινωνικών ανησυχιών και συγκρούσεων, ακόμη και αν δεν είναι απαραίτητο να επιλυθούν».

Παρά το πλήθος διατάξεων του διεθνούς, ενωσιακού και εθνικού δικαίου που προβλέπουν τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων για το περιβάλλον, το πλαίσιο αυτό στην Ελλάδα είναι διάσπαρτο, αποσπασματικό, κατά περιπτώσεις ανεπαρκές, ή εφαρμόζεται ελλιπώς στην πράξη.

Ουσιαστικά, δίνεται η ευκαιρία στο κοινό να συμμετάσχει στη λήψη αποφάσεων που το αφορά μέσω των διαδικασιών δημόσιων διαβουλεύσεων κυρίως σε στάδιο κατά το οποίο έχει ήδη διαμορφωθεί το βασικό περιεχόμενο των αποφάσεων. Έτσι, δεν παρέχεται η δυνατότητα στο κοινό να εκθέσει τις απόψεις και τις προτάσεις του εγκαίρως, ώστε να συμβάλει στη βελτίωση του περιεχομένου των αποφάσεων και να επηρεάσει τις τελικές αποφάσεις που θα ληφθούν και αφορούν την ποιότητα του

περιβάλλοντος και της ίδιας του της ζωής. Επιπλέον, τα κείμενα που τίθενται σε δημόσια διαβούλευση συχνά είναι τεχνικά και σύνθετα καθιστώντας αδύνατο για τους πολίτες να τα κατανοήσουν και να τα σχολιάσουν. Ο χρόνος δε που παρέχεται για σχολιασμό είναι συνήθως περιορισμένος ακόμα και για φορείς και οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στον εκάστοτε τομέα. Συνολικά, στη συντριπτική πλειοψηφία των διαδικασιών των δημόσιων διαβουλεύσεων για νομοσχέδια δεν λαμβάνονται υπόψη τα σχόλια του κοινού, όπως προκύπτει από της εκθέσεις διαβούλευσης που συντάσσονται μετά το πέρας της διαδικασίας.

Η προβληματική αυτή κατάσταση αποτυπώνεται και στην απογοήτευση των ίδιων των πολιτών. Περαιτέρω, όσον αφορά στοιχεία εκθέσεων και μελετών, αξίζει να αναφερθεί το πρόσφατο ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με το κράτος δικαίου και την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης στην Ελλάδα, που μεταξύ άλλων αναφέρεται σε έντονες ανησυχίες για τις πολύ σοβαρές απειλές κατά της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ελλάδα, τονίζοντας ότι οι έλεγχοι και οι ισορροπίες, που έχουν δεχθεί ισχυρές πιέσεις, είναι ουσιώδεις για μια ισχυρή δημοκρατία. Συμπληρωματικά, το τελευταίο σχέδιο δράσης για την Ελλάδα του Open Government Partnership εστιάζει στην ανάγκη ανάληψης δεσμεύσεων που καλύπτουν τη διαφάνεια και τη λογοδοσία, την καταπολέμηση της διαφθοράς, τα ανοικτά δεδομένα, τη συμμετοχή του κοινού και τις υπηρεσίες για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, ενώ στον παγκόσμιο δείκτη για το κράτος δικαίου (World Justice Project), η Ελλάδα κατέχει αρκετά χαμηλή θέση στην κατάταξη.

Βραχυπρόθεσμος στόχος της πρότασης νόμου είναι η βελτίωση των αποφάσεων που λαμβάνονται για το περιβάλλον, μέσω της αξιοποίησης καινοτόμων ιδεών, καθώς και η επίτευξη ευρύτερης κοινωνικής αποδοχής των εκάστοτε ρυθμιστικών πλαισίων και μέτρων που αφορούν το περιβάλλον, το κλίμα και την ενέργεια.

Μακροπρόθεσμος στόχος της πρότασης νόμου είναι η αποτελεσματική άσκηση των διαδικαστικών δικαιωμάτων που προβλέπονται σε διεθνές, ενωσιακό και εθνικό επίπεδο, και συντελούν την αξιολογούμενη ρύθμιση, διασφαλίζει το ουσιαστικό δικαίωμα σε ένα υγιές, καθαρό και βιώσιμο περιβάλλον.

Τα διαδικαστικά αυτά δικαιώματα είναι το δικαίωμα πρόσβασης στην περιβαλλοντική πληροφορία, συμμετοχής στη λήψη αποφάσεων και προσφυγής στη δικαιοσύνη για το περιβάλλον και τα κοινά αγαθά. Η ευρεία και αποτελεσματική συμμετοχή του κοινού στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων για το περιβάλλον μπορεί να προάγει, μεταξύ άλλων, μια πιο φιλόδοξη κλιματική πολιτική που αντικατοπτρίζει τις πραγματικές ανάγκες πολιτών και κοινωνιών, ιδιαίτερα των πιο ευάλωτων, και ενισχύει τα θεμέλια της μετάβασης στην κλιματική ουδετερότητα, διαφυλάσσοντας τα περιβαλλοντικά αγαθά.

Συγκεκριμένα οι κύριες προτάσεις αφορούν στα εξής:

1. Δημιουργία ενός ενιαίου δικτυακού τόπου, ανοιχτής πρόσβασης, όπου θα διενεργούνται όλες οι διαδικασίες συμμετοχής του κοινού στη λήψη αποφάσεων για το περιβάλλον.

2. Παροχή διασφαλίσεων για την αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων συμμετοχής, όπως π.χ. ρητή ρύθμιση κατά των απειλητικών αγωγών κατά ατόμων ή περιβαλλοντικών ομάδων (SLAPPs).

3. Ενίσχυση της συμμετοχής του κοινού σε δημόσιες διαβουλεύσεις για περιβαλλοντικά θέματα που περιλαμβάνουν την έγκαιρη γνωστοποίηση επικείμενων διαβουλεύσεων, την επέκταση των δημόσιων διαβουλεύσεων σε νέες πράξεις (π.χ. Πράξεις νομοθετικού περιεχομένου, τροπολογίες, προτάσεις νόμων και προτάσεις αναθεώρησης του Συντάγματος κ.λπ.), και την πρόβλεψη συμμετοχής του κοινού μέσω διερευνητικής διαβούλευσης, που αποτελεί την πρώτη διαβούλευση με το κοινό όταν όλα τα ενδεχόμενα και οι επιλογές πολιτικής είναι ακόμα ανοιχτά.

Επιπλέον, προβλέπεται η διεξαγωγή δημόσιας διαβούλευσης για ορισμένες πρόσθετες διοικητικές πράξεις (ή έγγραφα), που δεν καλύπτονται από την κείμενη νομοθεσία. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η διαδικασία της δημόσιας διαβούλευσης είναι απαιτητική, τόσο για τους πολίτες, όσο και για την διοίκηση: από την άλλη μεριά, είναι εξαιρετικά ασυνεπές και αντιφατικό η διαδικασία αυτή να προβλέπεται για σχετικά περιορισμένης εμβέλειας έργα και δραστηριότητες (π.χ. ένα camping, ή έναν δρόμο), αλλά όχι για ευρύτερες ρυθμίσεις, με καίριες επιπτώσεις στην προστασία του περιβάλλοντος, στη δημόσια υγεία, και την κοινωνική συνοχή. Η προτεινόμενη ρύθμιση (άρθρο 21) είναι μία προσπάθεια να αμβλυνθεί η αντίφαση αυτή

4. Ισχυροποίηση του ρόλου των τοπικών κοινωνιών με δεσμευτικά τοπικά δημοψηφίσματα. Η διάταξη αυτή (άρθρο 26) έρχεται να συμπληρώσει το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο που προβλέπει τη διεξαγωγή τοπικών (περιφερειακών ή δημοτικών) δημοψηφισμάτων (ν. 4555/2018) με διττό τρόπο: (i) διευρύνοντας τα ζητήματα για τα οποία μπορούν να διενεργηθούν τοπικά δημοψηφίσματα, και (ii) προβλέποντας ότι τα δημοψηφίσματα αυτά θα έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα, δηλαδή θα δεσμεύουν την αρμόδια αρχή στη λήψη συγκεκριμένης απόφασης ή στη διαμόρφωση γνώμης στο πλαίσιο της αποφασιστικής και γνωμοδοτικής αρμοδιότητάς της αντίστοιχα.

5. Εισαγωγή της νέας διαδικασίας «Πρωτοβουλία πολιτών» με αίτημα προς τις αρμόδιες διοικητικές αρχές για την έκδοση κανονιστικής πράξης που προβλέπεται σε εξουσιοδοτική διάταξη νόμου. Οι πολίτες μπορούν να εισηγηθούν σε αρμόδιες αρχές τη θέσπιση ή τροποποίηση μιας κανονιστικής πράξης, δηλαδή μιας πράξης/απόφασης της Διοίκησης με την οποία θεσπίζονται γενικοί κανόνες, αναγνωρίζονται δικαιώματα, επιβάλλονται υποχρεώσεις ή ρυθμίζονται συγκεκριμένες καταστάσεις. Η πρωτοβουλία αυτή μπορεί να είναι σε επίπεδο δήμου ή περιφέρειας ή σε εθνικό επίπεδο, ενώ για τη διεκπεραίωσή της προβλέπεται ηλεκτρονική διαδικασία.

6. Ενίσχυση της δυνατότητας κάθε πολίτη να υποβάλλει αίτηση για περιβαλλοντικό έλεγχο οποιουδήποτε περιστατικού θεωρεί ότι επηρεάζει δυσμενώς το περιβάλλον, σε ειδική εφαρμογή του ενιαίου δικτυακού τόπου που θα λειτουργεί ως μοναδικός

δίαυλος περιβαλλοντικών καταγγελιών. Σημαντικές καινοτομίες αποτελούν η γενική υποχρέωση ηλεκτρονικής διαχείρισης των καταγγελιών, η δυνατότητα υποβολής αποδεικτικών στοιχείων (π.χ. απεικονίσεων από κινητά τηλέφωνα) και η δυνατότητα ενημέρωσης όχι μόνο του αιτούντα - καταγγέλλοντα, αλλά και του κοινού (εφόσον, φυσικά, δεν θίγονται τα δικαιώματα τρίτων, αφού στο στάδιο της υποβολής η καταγγελία δεν θα πρέπει να θεωρείται αποδεδειγμένη).

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις αφορούν το σύνολο των πολιτών, καθώς και οποιοδήποτε φορέα του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα που ασχολείται με το περιβάλλον ή ενδέχεται να επηρεαστεί από τη λήψη αποφάσεων σχετικών με το περιβάλλον. Σε αυτούς περιλαμβάνονται μη κυβερνητικές οργανώσεις, η τοπική αυτοδιοίκηση, επαγγελματικές ενώσεις, συνδικαλιστικές οργανώσεις, τοπικές οργανώσεις, κ.α..

Η παρούσα πρόταση των θεσμικών μεταρρυθμίσεων για την ενίσχυση και επέκταση της δημόσιας συμμετοχής στα περιβαλλοντικά θέματα συνυπογράφεται από τους εξής φορείς: Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδας (ΓΣΕΕ), Διεθνής Διαφάνεια Ελλάς, Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης, Εταιρία Προστασίας Πρεσπών, Ίδρυμα Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, Καλλιστώ, Οργανισμός Ανοιχτών Τεχνολογιών (ΕΕΛ/ΛΑΚ), Σύλλογος Ελλήνων Πολεοδόμων και Χωροτακτών, Greenpeace, Vouliwatch, και WWF Ελλάς.

Σύνοψη στόχων κάθε άρθρου	
Άρθρο	Στόχος
1	Με το άρθρο 1 καθορίζονται ο σκοπός και το αντικείμενο της ρύθμισης.
2	Με το άρθρο 2 εξειδικεύονται οι στόχοι της αξιολογούμενης ρύθμισης, που αφορούν, μεταξύ άλλων, την πληρέστερη εφαρμογή πλήθους διατάξεων του διεθνούς, ενωσιακού και εθνικού δικαίου.
3	Με το άρθρο 3 δίνονται οι ορισμοί των εννοιών που εισάγονται ή χρησιμοποιούνται στο σύνολο του κειμένου.
4	Με το άρθρο 4 παρέχονται ορισμένες ερμηνευτικές διατάξεις και εξειδικεύεται το πεδίο εφαρμογής της αξιολογούμενης ρύθμισης.

- 5 Με το άρθρο 5 προβλέπεται η άσκηση ενδικοφανούς προσφυγής κατά των αποφάσεων που λαμβάνονται βάσει της αξιολογούμενης ρύθμισης, καθώς και κατά των παραλείψεων που αντιβαίνουν στις εισαγόμενες διατάξεις (με ορισμένες επιφυλάξεις της παρ. 1). Επιπλέον, εισάγεται ειδική εφαρμογή του δικτυακού τόπου («Ειδική Εφαρμογή Ενδικοφανών Προσφυγών»), καθώς και πενταμελής επιτροπή που εκδικάζει τις εν λόγω ενδικοφανείς προσφυγές.
- 6 Με το άρθρο 6 συστήνεται ειδικός λογαριασμός με την ονομασία «Ταμείο Συμμετοχής του κοινού», που αναλαμβάνει το κόστος των προβλεπόμενων διαδικασιών συμμετοχής του κοινού, ενώ προβλέπονται (ενδεικτικά) οι πόροι αδειοδότησης, κατασκευής και λειτουργίας του.
- Προβλέπεται, επίσης, ότι εφόσον ορισμένη διαδικασία συμμετοχής του κοινού αποτελεί μέρος της διαδικασίας αδειοδότησης έργου ή δραστηριότητας (ή σχεδίου και προγράμματος), μέχρι 50% του κόστους μπορεί να καλύπτεται από τους πόρους αδειοδότησης, κατασκευής και λειτουργίας του ίδιου έργου ή δραστηριότητας (ή σχεδίου και προγράμματος).
- 7 Με το άρθρο 7 επιχειρείται η προστασία των δημοσιογράφων και των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από προδήλως αβάσιμες ή καταχρηστικές δικαστικές διαδικασίες προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού («στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού», SLAPPs), με την πρόβλεψη ότι κανείς δεν ευθύνεται και δεν διώκεται για σχόλιο που υπέβαλε σε διαδικασίες δημόσιων διαβουλεύσεων, ή για άλλη μορφή συμμετοχής του κοινού που προβλέπει το παρόν. Επίσης, για την αστική ή ποινική ευθύνη, απαιτείται «άμεσος» δόλος.
- 8 Με το άρθρο 8 προβλέπονται οι λεπτομέρειες υλοποίησης και λειτουργίας του ενιαίου δικτυακού τόπου για τη συμμετοχή του κοινού στα περιβαλλοντικά θέματα, του οποίου οι ειδικές εφαρμογές και γενικότερα οι υπηρεσίες είναι ελεύθερες και διαρκώς προσπελάσιμες, χωρίς περιορισμούς περιεχομένου ή απαίτηση αυθεντικοποίησης (πλην ορισμένων εξαιρέσεων όπως η υποβολή ενδικοφανούς προσφυγής). Επιπλέον, περιέχονται ειδικότερες προβλέψεις για την περίπτωση χρήσης συστήματος τεχνητής νοημοσύνης.
- 9 Με το άρθρο 9 προβλέπεται η δυνατότητα γνωστοποίησης επικείμενης δημόσιας διαβούλευσης μέσω:
- α) ανάρτησης σε ειδική εφαρμογή του δικτυακού τόπου («Ειδική Εφαρμογή Έργων και Δραστηριοτήτων») για επικείμενη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων,
- β) των μέσων κοινωνικής δικτύωσης της Αρχής Διαβούλευσης και της Αδειοδοτικής Αρχής Έργων και Δραστηριοτήτων.

Επιπλέον, προβλέπεται ότι η προσωποποιημένη πληροφόρηση προϋποθέτει αυθεντικοποίηση και εγγραφή των προσώπων αυτών σε κατάλογο παραληπτών της πληροφόρησης αυτής.

- 10 Με το άρθρο 10 προβλέπεται το εναρκτήριο σημείο της δημόσιας διαβούλευσης, που ορίζεται με απόφαση της Αρχής Διαβούλευσης, ενώ ορίζεται ότι το διάστημα μεταξύ της γνωστοποίησης του άρθρου 9 και του εναρκτήριου σημείου της δημόσιας διαβούλευσης δεν μπορεί να είναι μικρότερο των πέντε (5) ημερολογιακών ημερών
- 11 Με το άρθρο 11 εισάγονται ρυθμίσεις σχετικά με τη δυνατότητα παράτασης της δημόσιας διαβούλευσης, η οποία είναι υποχρεωτική σε ορισμένες περιπτώσεις που προβλέπονται ρητά. Η απόφαση εκδίδεται το αργότερο εντός δέκα (10) ημερών πριν από την λήξη της δημόσιας διαβούλευσης, και αναρτάται αμελλητί στην ΕΕΕΔ.
- 12 Με το άρθρο 12 περιγράφεται ο βασικός τρόπος διεξαγωγής της δημόσιας διαβούλευσης.
- 13 Με το άρθρο 13 προβλέπονται πρόσθετοι τρόποι διεξαγωγής της δημόσιας διαβούλευσης, π.χ. μέσω αποστολής μηνύματος στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της Αρχής Διαβούλευσης.
- Η δημόσια διαβούλευση μπορεί, επίσης, να συμπληρώνεται με δημόσια ακρόαση και τη διάθεση κατάλληλα διαμορφωμένου, εκλαϊκευμένου υλικού, προσαρμοσμένου στις ανάγκες του κοινού. Οι λεπτομέρειες της δυνατότητας αυτής προβλέπονται στο παρόν άρθρο.
- 14 Με το άρθρο 14 καθορίζεται η νομική φύση του σχολίου, το οποίο επέχει χαρακτήρα απλής γνώμης, ενώ προβλέπεται ότι η μερική ή ολική απόρριψη ή αποδοχή του σχολίου αιτιολογείται στην τεκμηρίωση της δημόσιας διαβούλευσης.
- 15 Με το άρθρο 15 προβλέπεται τι περιλαμβάνει η τεκμηρίωση της δημόσιας διαβούλευσης, η οποία ενσωματώνεται:
- (α) είτε στο αιτιολογημένο συμπέρασμα του άρθρου 1 παράγραφος 2 στοιχείο ζ) σημείο iv) και 8α παρ. 1 στοιχείο α) της Οδηγίας 2011/92/ΕΕ για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον, όπως ισχύει και έχει ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο,
- (β) είτε σε διακριτή έκθεση διαβούλευσης, η οποία προσαρτάται στην απόφαση της αρχής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων, με την οποία εγκρίνεται η περιβαλλοντική αδειοδότηση του έργου ή δραστηριότητας.

- 16 Στο άρθρο 16 αναφέρονται οι διατάξεις των άρθρων που εφαρμόζονται αναλογικά στο παρόν κεφάλαιο (ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β: ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΓΙΑ ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ).
- 17 Με το άρθρο 17 προβλέπεται ο βασικός τρόπος διεξαγωγής της δημόσιας διαβούλευσης για σχέδια και προγράμματα, μέσω της ανάρτησης σχολίων σε ειδική εφαρμογή του δικτυακού τόπου («Ειδική Εφαρμογή Σχεδίων και Προγραμμάτων, ΕΕΣΠ»).
- 18 Με το άρθρο 18 εισάγονται πρόσθετοι τρόποι διεξαγωγής της δημόσιας διαβούλευσης στην περίπτωση σχεδίων και προγραμμάτων.
- 19 Με το άρθρο 19 προβλέπεται η διαδικασία γνωστοποίησης, το εναρκτήριο σημείο, η διάρκεια και η παράταση της δημόσιας διαβούλευσης όσον αφορά τα σχέδια και προγράμματα.
- 20 Με το άρθρο 20 εισάγεται η υποχρέωση παροχής πρόσθετων γνωστοποιήσεων μέσω ειδικής εφαρμογής του δικτυακού τόπου («Ειδική Εφαρμογή Πρόσθετων Γνωστοποιήσεων, ΕΕΠΓ»), που αφορά επιπλέον διοικητικές πράξεις και πληροφορίες.
- 21 Με το άρθρο 21 προβλέπονται δύο επιπλέον κατηγορίες πρόσθετων πράξεων και πληροφοριών που υπάγονται σε δημόσια διαβούλευση μέσω ειδικής εφαρμογής του δικτυακού τόπου («Ειδική Εφαρμογή Πρόσθετων Διαδικασιών Δημόσιας Διαβούλευσης»).
- 22 Στο άρθρο 22 παρατίθενται οι διατάξεις του κεφαλαίου Β' (προβλέψεις για τη διαδικασία συμμετοχής του κοινού σε δημόσιες διαβουλεύσεις που αφορούν στην έγκριση σχεδίων ή προγραμμάτων) οι οποίες εφαρμόζονται αναλογικά στις περιπτώσεις του άρθρου 21 (Πρόσθετες πράξεις και πληροφορίες που υπάγονται σε δημόσια διαβούλευση).
- 23 Με το άρθρο 23 επαναδιατυπώνεται το άρθρο 61 ν. 4622/2019, όπως προκύπτει μετά τις αλλαγές της αξιολογούμενης ρύθμισης.
- 24 Με το άρθρο 24 εισάγεται η έννοια της διερευνητικής διαβούλευσης, μέσω της οποίας επιδιώκεται ο καθορισμός του καλύτερου τρόπου μελλοντικής υλοποίησης ορισμένης δημόσιας πολιτικής, χωρίς να προκαθορίζονται τα νομικά μέσα, οι τεχνικές επιλογές ή οι υλικές ενέργειες. Η διερευνητική διαβούλευση οργανώνεται από την Αρχή Διαβούλευσης, κατόπιν αιτήματος άλλης αρχής με επιτελικές αρμοδιότητες.
- 25 Με το άρθρο 25 εισάγεται η υποχρέωση διενέργειας διερευνητικής διαβούλευσης, πριν την κίνηση της διαδικασίας εκπόνησης των τοπικών πολεοδομικών σχεδίων, και ορίζονται τα σημεία στα οποία εστιάζει η διαδικασία.

- Επιπλέον, προβλέπεται ότι μετά τη λήξη της διερευνητικής διαβούλευσης η Αρχή Διαβούλευσης δημιουργεί, διατηρεί και θέτει στη διάθεση του οικείου ΟΤΑ Α' βαθμού Διαδικτυακό Τόπο Χωρικού Διαλόγου, ενώ με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, ο οικείος ΟΤΑ συγκροτεί Επιτροπή Δημοτών με τουλάχιστον 12 μέλη (στο ίδιο άρθρο περιέχονται λεπτομέρειες για τη σύσταση και λειτουργίας της).
- 26 Με το άρθρο 26 προβλέπεται η διενέργεια τοπικού δεσμευτικού δημοψηφίσματος, το οποίο μπορεί να συμπληρώνει τις διαδικασίες του Μέρους Β' (Κεφάλαια Β' έως και Δ').
- 27 Με το άρθρο 27 εισάγεται η έννοια της πρωτοβουλίας πολιτών, που αποτελεί τη διαδικασία μέσω της οποίας οι πολίτες εισηγούνται σε αρμόδια διοικητική αρχή τη βάσει προϋφιστάμενης νομοθετικής εξουσιοδότησης θέσπιση ή τροποποίηση κανονιστικής διοικητικής πράξης που αποσκοπεί στην προστασία του περιβάλλοντος. Η πρωτοβουλία πολιτών διακρίνεται σε δημοτική, περιφερειακή ή εθνική.
- 28 Με το άρθρο 28 περιγράφεται ο τρόπος άσκησης της πρωτοβουλίας πολιτών, η οποία διεκπεραιώνεται μέσω ειδικής εφαρμογής του δικτυακού τόπου («Ειδική Εφαρμογή Πρωτοβουλιών Πολιτών»).
- 29 Στο άρθρο 29 ορίζεται ότι κάθε πρωτοβουλία πολιτών συντονίζεται από ομάδα διοργανωτών, και περιγράφεται ο ρόλος αυτής. Η ομάδα διοργανωτών μπορεί να απαρτίζεται είτε αποκλειστικά από φυσικά, είτε αποκλειστικά από ένα ή περισσότερα νομικά πρόσωπα.
- 30 Στο άρθρο 30 προβλέπεται ότι η πρωτοβουλία πολιτών απευθύνεται σε αρχή ή αρχές υποδοχής με αποφασιστική, βάσει νομοθετικής εξουσιοδότησης, καθ' ύλην, κατά χρόνο ή κατά τόπο, αρμοδιότητα έκδοσης, έγκρισης ή τροποποίησης της κανονιστικής πράξης, που αποτελεί αντικείμενο της πρωτοβουλίας πολιτών. Εφόσον η αρμοδιότητα είναι συλλογική, οι αρχές υποδοχής είναι περισσότερες.
- 31 Με το άρθρο 31 περιγράφεται η διαδικασία καταχώρισης της πρωτοβουλίας πολιτών, η οποία γίνεται υποχρεωτικά, εφόσον πληρούνται συγκεκριμένες προϋποθέσεις που περιγράφονται. Η αρχή ή οι αρχές υποδοχής εκδίδουν απόφαση που επιβεβαιώνουν την καταχώριση, η οποία αναρτάται αμελλητί στην ΕΕΠΠ.
- 32 Στο άρθρο 32 ορίζεται ότι μία πρωτοβουλία πολιτών που έχει καταχωρισθεί υπόκειται σε αξιολόγηση από την αρχή ή τις αρχές υποδοχής, μόνο εφόσον συγκεντρώσει τον ελάχιστο αριθμό υπογραφών υποστήριξης (βλ. Παράρτημα

Z, μέρος III). Η συλλογή του ελάχιστου αριθμού υπογραφών υποστήριξης υλοποιείται μέσω της Υπηρεσίας Αυθεντικοποίησης Χρηστών Auth 2.0

- 33 Με το άρθρο 33 επεξηγείται ο τρόπος με τον οποίο αξιολογείται μια πρωτοβουλία πολιτών που έχει συγκεντρώσει τον ελάχιστο αριθμό υπογραφών υποστήριξης. Εφόσον μία πρωτοβουλία πολιτών γίνει δεκτή, δεν τίγονται άλλες ουσιαστικές ή τυπικές προϋποθέσεις που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία για τη διαμόρφωση του τελικού περιεχομένου της, όπως ιδίως η εκπόνηση μελετών, η γνωμοδότηση άλλων αρχών ή η δημόσια διαβούλευση.
- 34 Με το άρθρο 34 εισάγεται η δυνατότητα υποβολής από τον καθένα αιτήματος περιβαλλοντικού ελέγχου περιστατικού σε μοναδικό δίαυλο παρόμοιων αιτημάτων, και αναλύονται τα κριτήρια σύμφωνα με τα οποία η αρχή με αρμοδιότητα περιβαλλοντικών ελέγχων, που είναι ο τελικός αποδέκτης του αιτήματος, ιεραρχεί και αξιολογεί τη σημαντικότητα των αιτημάτων.
- Επιπλέον, καθένας έχει δικαίωμα να υποβάλει αίτημα περιβαλλοντικού ελέγχου περιστατικού σε αρχή με αρμοδιότητα περιβαλλοντικών ελέγχων, αλλά και σε αρχή με οποιαδήποτε αρμοδιότητα σχετική με το περιβάλλον.
- 35 Με το άρθρο 35 προβλέπεται η δυνατότητα συμμετοχής της Επιτροπής Δημοτών στα συμβούλια ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού του ν. 3852/2010 (Α' 87), ενώ ενισχύεται η συμμετοχή των πολιτών στις συνεδριάσεις των δημοτικών συμβουλίων.

Πίνακας τροποποιούμενων ή καταργούμενων διατάξεων

. Τροποποίηση – αντικατάσταση – συμπλήρωση διατάξεων

Διατάξεις προτεινόμενης ρύθμισης	Υφιστάμενες διατάξεις
Άρθρο 3 (δ) «Αρχή διαβούλευσης»: (i) για τις σχεδιαζόμενες ρυθμίσεις, οι αρχές που ορίζονται στο άρθρο 61 παρ. 1 (α) ν. 4622/2019, όπως τροποποιείται από το άρθρο 23 του παρόντος, (ii) για κάθε άλλο	«Υπόχρεη για την κίνηση της διαδικασίας διαβούλευσης είναι η Προεδρία της Κυβέρνησης, σε συνεργασία με την αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου που έχει τη νομοθετική πρωτοβουλία.»

θέμα, η Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης του άρθρου 19 π.δ. 40/2020 (Α' 85).

Άρθρο 23

Αντικατάσταση του άρθρου 61 ν. 4622/2019

1. Το άρθρο 61 ν. 4622/2019 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 61

Διαβούλευση

1. Για τις ανάγκες του παρόντος άρθρου:

(α) ως «σχεδιαζόμενες ρυθμίσεις» νοούνται:

(i) τα νομοσχέδια,

(ii) οι Πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου, που εκδίδονται κατ' εφαρμογή του άρθρου 44 παρ. 1 του Συντάγματος,

(iii) οι τροπολογίες, εφόσον συνίστανται σε προσθήκες νέων άρθρων και διατάξεων και υποβάλλονται από Υπουργούς, κατ' εφαρμογή του άρθρου 87 και 88 του Κανονισμού της Βουλής,

(iv) οι προτάσεις νόμων,

(v) οι προτάσεις για την αναθεώρηση του Συντάγματος.

«Διαβούλευση

1. Η διαβούλευση επιτυγχάνεται με τη δημοσιοποίηση, με πρόσφορα μέσα, της σχεδιαζόμενης ρύθμισης, με σκοπό την έγκαιρη ενημέρωση και συμμετοχή σε αυτήν κάθε ενδιαφερομένου. Υπόχρεη για την κίνηση της διαδικασίας διαβούλευσης είναι η Προεδρία της Κυβέρνησης, σε συνεργασία με την αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου που έχει τη νομοθετική πρωτοβουλία.

2. Η διαβούλευση επί των νομοσχεδίων γίνεται και μέσω του δικτυακού τόπου www.opengov.gr και διαρκεί δύο (2) εβδομάδες. Κατά τη φάση της διαβούλευσης αναρτάται στον δικτυακό τόπο προσχέδιο των διατάξεων του νομοσχεδίου καθώς και μία προκαταρκτική Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης και παρέχεται η δυνατότητα κατ' άρθρον σχολιασμού.

(β) ως «Αρχή Διαβούλευσης» νοούνται

(i) η Υπηρεσία Συντονισμού του επισπεύδοντος Υπουργείου, στις περιπτώσεις (i) έως (iii) του σημείου (α),

(ii) οι βουλευτές που υποβάλλουν την πρόταση νόμου, στην περίπτωση (iv) του σημείου (α),

(iii) οι βουλευτές που υποβάλλουν την πρόταση για την αναθεώρηση του συντάγματος, σύμφωνα με το άρθρο 119 παρ. 1 του Κανονισμού της Βουλής.

2. (α) Η δημόσια διαβούλευση επί των σχεδιαζόμενων ρυθμίσεων, σύμφωνα με το παρόν άρθρο, είναι υποχρεωτική.

(β) Η δημόσια διαβούλευση επί των σχεδιαζόμενων ρυθμίσεων υλοποιείται:

(i) με την ανάρτηση της σχεδιαζόμενης ρύθμισης στους δικτυακούς τόπους ή εφαρμογές της 3ης παραγράφου, με σκοπό την έγκαιρη ενημέρωση και συμμετοχή σε αυτή κάθε ενδιαφερόμενου,

(ii) με την παροχή, σε κάθε περίπτωση, της δυνατότητας κατ' άρθρον σχολιασμού και επί του συνόλου της σχεδιαζόμενης ρύθμισης,

(iii) με τη διαλειτουργία, σε κάθε περίπτωση, και κατ' εφαρμογή του άρθρου 8 παρ. 6 του παρόντος, της ΕΕΔΣΡ

3. Η διαβούλευση μπορεί να συντημηθεί μέχρι μία (1) εβδομάδα ή να επιμηκυνθεί για μία (1) ακόμη εβδομάδα, με εισήγηση του οικείου Υπουργού και έγκριση της Προεδρίας της Κυβέρνησης, για επαρκώς τεκμηριωμένους λόγους, οι οποίοι αναφέρονται στην έκθεση επί της δημόσιας διαβούλευσης που συνοδεύει τη ρύθμιση.

4. Η Υπηρεσία Συντονισμού του οικείου Υπουργείου συντάσσει έκθεση επί της δημόσιας διαβούλευσης, στην οποία παρουσιάζονται ομαδοποιημένα τα σχόλια και οι προτάσεις όσων έλαβαν μέρος στη διαβούλευση και τεκμηριώνεται η ενσωμάτωσή τους ή μη στις τελικές διατάξεις. Η έκθεση εντάσσεται στην τελική Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης του άρθρου 62 του παρόντος και συνοδεύει τη ρύθμιση κατά την κατάθεσή της στη Βουλή, αναρτάται στον δικτυακό τόπο στον οποίον έλαβε χώρα η διαβούλευση και αποστέλλεται με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις από τις οποίες προήλθαν τα σχόλια.»

και του δικτυακού τόπου www.opengov.gr.

(γ) Υπόχρεοι για την κίνηση της διαδικασίας διαβούλευσης είναι:

(i) στις περιπτώσεις της 1ης παραγράφου [σημεία (α)(i) έως (α) (iii)], η Προεδρία της Κυβέρνησης, σε συνεργασία με την αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου που έχει τη νομοθετική πρωτοβουλία.

(ii) στην περίπτωση των προτάσεων νόμων, οι βουλευτές που τις υποβάλλουν, σύμφωνα με το άρθρο 85 παρ. 7 του Κανονισμού της Βουλής.

(iii) στην περίπτωση της πρότασης για την αναθεώρηση του Συντάγματος, οι βουλευτές που την υποβάλλουν, σύμφωνα με το άρθρο 119 παρ. 1 του Κανονισμού της Βουλής.

Για τις ανάγκες των σημείων (ii) και (iii), και ιδίως για τις αναρτήσεις της 4ης παραγράφου και τη σύνταξη της έκθεσης επί της δημόσιας διαβούλευσης κατά την 6η παράγραφο, οι Διευθύνσεις Επιστημονικών Μελετών του άρθρου 162 του Κανονισμού της Βουλής, και η Αρχή Διαβούλευσης του άρθρου 3 (δ) [σημείο (i)] του παρόντος επικουρούν τους προτείνοντες βουλευτές.

3. Η διαβούλευση επί των σχεδιαζόμενων ρυθμίσεων υλοποιείται:

(α) μέσω ειδικής εφαρμογής του δικτυακού τόπου («Ειδική Εφαρμογή για

τη Διαβούλευση επί Σχεδιαζόμενων Ρυθμίσεων», ΕΕΔΣΡ), και (β) μέσω του δικτυακού τόπου www.opengov.gr.

4. (α) Η διάρκεια και το εναρκτήριο σημείο της διαβούλευσης ορίζεται στο Παράρτημα ΣΤ.

(β) Κατά τη φάση της διαβούλευσης, αναρτάται στους δικτυακούς τόπους της παραγράφου 3:

(i) προσχέδιο των διατάξεων της σχεδιαζόμενης ρύθμισης,

(ii) στις περιπτώσεις των σημείων (α)(i) έως (α)(iii) της πρώτης παραγράφου, προκαταρκτική Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης,

(iii) στην περίπτωση των προτάσεων νόμων, η συνοπτική ανάλυση συνεπειών ρύθμισης, που προβλέπεται στο άρθρο 85 παρ. 3 του Κανονισμού της Βουλής,

(iv) στην περίπτωση την πρότασης για την αναθεώρηση του Συντάγματος, η αιτιολογική έκθεση του άρθρου 119 παρ. 1 του Κανονισμού της Βουλής. Επίσης, αναρτάται αμελλητί, μετά την ολοκλήρωση και υποβολή της, η έκθεση της Επιτροπής για την Αναθεώρηση του Συντάγματος, που προβλέπεται στο άρθρο 119 παρ. 5 του Κανονισμού της Βουλής.

5. (α) Η διαβούλευση επί των νομοσχεδίων μπορεί να συντημηθεί ή να επιμηκυνθεί. Ειδικότερα:

(i) η σύντημηση δεν μπορεί να υπερβαίνει τις τρεις (3) ημέρες,

(ii) η επιμήκυνση δεν είναι μικρότερη από μία (1) ακόμη εβδομάδα.

(β) Η σύντημηση ή η επιμήκυνση λαμβάνει χώρα κατόπιν:

(i) εισήγησης του οικείου Υπουργού, και

(ii) έγκρισης της Προεδρίας της Κυβέρνησης.

(γ) Σε κάθε περίπτωση, η σύντημηση ή η επιμήκυνση λαμβάνει χώρα για επαρκώς τεκμηριωμένους λόγους, οι οποίοι:

(i) αναρτώνται, σε συνοπτική μορφή, αμελλητί στην ΕΕΔΣΡ, και (ii) αναλύονται εκτενώς στην έκθεση επί της δημόσιας διαβούλευσης που συνοδεύει τη ρύθμιση.

6. (α) Η Αρχή Διαβούλευσης συντάσσει έκθεση επί της δημόσιας διαβούλευσης, στην οποία:

(i) παρουσιάζονται ομαδοποιημένα τα σχόλια και οι προτάσεις όσων έλαβαν μέρος στη διαβούλευση, και

(ii) τεκμηριώνεται η ενσωμάτωσή τους ή μη στις τελικές διατάξεις.

(β) Η έκθεση εντάσσεται στην τελική Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης του

άρθρου 62 του παρόντος και συνοδεύει τη ρύθμιση κατά την κατάθεσή της στη Βουλή.

(γ) Επιπροσθέτως, η έκθεση αναρτάται στους δικτυακούς τόπους στους οποίους έλαβε χώρα η διαβούλευση, και αποστέλλεται με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο τις ηλεκτρονικές διευθύνσεις από τις οποίες προήλθαν τα σχόλια».

2. (α) Πράξεις ή παραλείψεις που αντιβαίνουν στην παράγραφο 1 [σημείο (α),

(i) έως (iv)] ελέγχονται με αίτηση ακύρωσης κατά των διοικητικών πράξεων που είναι απαραίτητες για την εφαρμογή των σχεδιαζόμενων ρυθμίσεων, μετά τη θέσπιση των τελευταίων.

(β) Πράξεις ή παραλείψεις που αντιβαίνουν στην παράγραφο 1 [σημείο (α),

(ν)] αποτελούν παρεμπόδιον ζήτημα με την έννοια του άρθρου 67 του Κανονισμού της

Βουλής.

Άρθρο 26

3. (α) Κατά παρέκκλιση του άρθρου 133 παρ. 2 εδ. β' ν. 4555/2018 (Α' 133), όταν το αντικείμενο του δημοψηφίσματος κατά την προηγούμενη παράγραφο δεν ανάγεται στην αποφασιστική

Άρθρο 133 παρ. 2 εδ. β' ν. 4555/2018

«Όταν το αντικείμενο του δημοψηφίσματος δεν ανάγεται στην αποφασιστική αρμοδιότητα του οικείου δήμου ή της οικείας

αρμοδιότητα του οικείου ΟΤΑ Α' ή Β' βαθμού, ο δεσμευτικός του χαρακτήρας έγκειται στο περιεχόμενο της γνωμοδότησης. (β) Κατά παρέκκλιση του άρθρου 135 παρ. 2 ν. 4555/2018 (Α' 133), και για τα θέματα της δεύτερης παραγράφου, δεν μπορεί να διεξαχθεί δημοψήφισμα πριν περάσουν τέσσερις (4) μήνες από τη διεξαγωγή του προηγούμενου.

περιφέρειας, έχει υποχρεωτικά συμβουλευτικό χαρακτήρα.»

Άρθρο 135 παρ. 2 ν. 4555/2018

«Δεν μπορεί να διεξαχθεί δημοψήφισμα πριν περάσει ένα (1) έτος από την διεξαγωγή του προηγούμενου.»

Άρθρο 35

Στο άρθρο 67 του ν. 3852/2010 (Α' 87), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, προστίθεται η δυνατότητα συμμετοχής της Επιτροπής Δημοτών του άρθρου 25 της παρούσας πρότασης νόμου και ενισχύεται η συμμετοχή των πολιτών στις συνεδριάσεις των δημοτικών συμβουλίων.

«Άρθρο 67

Σύγκληση του δημοτικού συμβουλίου

1. Το δημοτικό συμβούλιο συνεδριάζει ύστερα από πρόσκληση του προέδρου τουλάχιστον μία (1) φορά τον μήνα. Η συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου είναι δημόσια, εκτός αν ληφθεί απόφαση με πλειοψηφία των τριών πέμπτων (3/5) του συνολικού αριθμού των μελών του, η οποία αιτιολογείται ειδικά και απαγγέλλεται σε δημόσια συνεδρίαση, ότι η συνεδρίαση πρέπει να διεξαχθεί κεκλεισμένων των θυρών. Η συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου μπορεί να διεξάγεται: α) δια ζώσης στο κατάστημα της έδρας του δήμου, ή β) με τηλεδιάσκεψη, με κάθε πρόσφορο μέσο ηλεκτρονικών επικοινωνιών, ή γ) με μικτό τρόπο, διά ζώσης και με τηλεδιάσκεψη. Μία (1) τουλάχιστον συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου τον μήνα διεξάγεται υποχρεωτικά δια ζώσης στο κατάστημα της έδρας του δήμου,

με εξαίρεση τους νησιωτικούς και ορεινούς δήμους.

2.α. Ο Πρόεδρος καλεί, επίσης, το συμβούλιο σε συνεδρίαση με γραπτή πρόσκληση, στην οποία αναφέρονται τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, όποτε το ζητήσει ο δήμαρχος ή η δημοτική επιτροπή ή το ένα τρίτο ($1/3$) τουλάχιστον του συνολικού αριθμού των μελών του συμβουλίου. Στην τελευταία περίπτωση απαιτείται γραπτή αίτηση, στην οποία αναφέρονται τα θέματα που θα συζητηθούν. Αν κατά τον υπολογισμό του ενός τρίτου ($1/3$) προκύπτει δεκαδικός αριθμός, τότε ο αριθμός αυτός στρογγυλοποιείται στην αμέσως μεγαλύτερη μονάδα εφόσον πρόκειται για υποδιαίρεση μεγαλύτερη ή ίση του ημίσεος ($0,5$). Αν το συμβούλιο δεν προσκληθεί το αργότερο μέχρι την έκτη ημέρα από την υποβολή της αίτησης, συνέρχεται ύστερα από πρόσκληση εκείνων που υπέβαλαν την αίτηση και αποφασίζει για τα θέματα για τα οποία είχε ζητηθεί η σύγκλησή του.

β. Εφόσον ζητείται να συζητηθεί εκ νέου θέμα για το οποίο λήφθηκε απόφαση, υποβάλλεται άπαξ γραπτό αίτημα προς τον πρόεδρο του συμβουλίου, στο οποίο αναφέρεται το θέμα που ζητείται να συζητηθεί εκ νέου, συνοδευόμενο από νεότερα

στοιχεία, άλλως δεν γίνεται δεκτό από τον πρόεδρο.

3. Αν ο πρόεδρος παραλείψει αδικαιολόγητα δύο συνεχείς φορές να καλέσει το συμβούλιο, μπορεί να τεθεί σε αργία και σε περίπτωση υποτροπής μπορεί να κηρυχθεί έκπτωτος από το αξίωμα του προέδρου με απόφαση του Επόπτη Ο.Τ.Α., σύμφωνα με την πειθαρχική διαδικασία του άρθρου 234 του παρόντος.

4. Η πρόσκληση αναρτάται αυθημερόν στην ιστοσελίδα του δήμου και κοινοποιείται στους συμβούλους, με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου τρεις (3) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από την ημέρα που ορίζεται για τη συνεδρίαση.

Οι δημοτικοί σύμβουλοι αμέσως μετά από την εγκατάσταση των δημοτικών αρχών οφείλουν να δηλώσουν στον πρόεδρο του δημοτικού συμβουλίου τη διεύθυνση του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου τους. Οι εισηγήσεις των θεμάτων γνωστοποιούνται έγκαιρα και το αργότερο δύο (2) ημέρες πριν από τη συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου, με την επιφύλαξη της παρ. 5.

5. Σε κατεπείγουσες περιπτώσεις, η πρόσκληση αυτή μπορεί να γνωστοποιηθεί την ημέρα της συνεδρίασης. Στην πρόσκληση πρέπει να αναφέρεται ο λόγος για τον οποίο η συνεδρίαση έχει κατεπείγοντα χαρακτήρα. Πριν από τη συζήτηση το συμβούλιο αποφαινεται για το κατεπείγον των θεμάτων με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του. Εφόσον ανακύπτουν θέματα κατεπείγοντος χαρακτήρα, για τα οποία είναι αναγκαία η άμεση λήψη απόφασης και βάσιμα πιθανολογείται κίνδυνος εκ της αναβολής, είναι δυνατόν, ύστερα από απόφαση του προέδρου, οι σχετικές διαδικασίες να λαμβάνουν χώρα διά περιφοράς, με τη συμμετοχή τουλάχιστον των δύο τρίτων των μελών δημοτικού συμβουλίου. Οι αποφάσεις που λαμβάνονται κατά το προηγούμενο εδάφιο ανακοινώνονται από τον πρόεδρο του συμβουλίου στην πρώτη, μετά τη λήψη της απόφασης, τακτική συνεδρίαση.

6. Στις συνεδριάσεις του συμβουλίου προσκαλείται ο δήμαρχος, αλλιώς η συνεδρίαση είναι άκυρη. Ο δήμαρχος μετέχει στις συζητήσεις του συμβουλίου χωρίς ψήφο. Έχει το δικαίωμα να εκφράζει τις απόψεις του κατά προτεραιότητα. Όταν ο δήμαρχος

απουσιάζει ή κωλύεται, αναπληρώνεται νομίμως. Στην περίπτωση όμως αυτή ο αναπληρωτής δεν στερείται του δικαιώματος της ψήφου κατά τη λήψη αποφάσεων από το συμβούλιο. Στις συνεδριάσεις των δημοτικών συμβουλίων λαμβάνουν τον λόγο, εκτός του δημάρχου και του αρμόδιου αντιδημάρχου, οι επικεφαλής των παρατάξεων και ειδικοί αγορητές ανά θέμα, που ορίζονται από τις παρατάξεις με σχετική γραπτή δήλωσή τους στο προεδρείο πριν την έναρξη της συνεδρίασης. Με τον ίδιο τρόπο μπορούν να εγγραφούν ως ομιλητές και δημοτικοί σύμβουλοι που επιθυμούν να τοποθετηθούν ανά θέμα. Με τον κανονισμό λειτουργίας του δημοτικού συμβουλίου, επιβάλλονται πάντως αντίστοιχοι χρονικοί περιορισμοί για τις αγορεύσεις και τις συζητήσεις στο δημοτικό συμβούλιο, για τον δήμαρχο, τους αντιδημάρχους, τους επικεφαλής των παρατάξεων, τους ειδικούς αγορητές και τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου.

7. Ο πρόεδρος καταρτίζει την ημερήσια διάταξη. Στην ημερήσια διάταξη αναγράφονται υποχρεωτικά και όλα τα θέματα που προτείνει ο δήμαρχος, καθώς και η δημοτική επιτροπή. Οι σύμβουλοι επικεφαλής δημοτικής παράταξης έχουν το δικαίωμα δύο (2) ημέρες προ της δημοσίευσης της πρόσκλησης της

παρ. 4 να προτείνουν, για έως ένα (1) θέμα ο καθένας, τη συμπλήρωση της ημερήσιας διάταξης με επείγοντα θέματα, τα οποία ο πρόεδρος δύναται να εντάξει στα προς συζήτηση θέματα της ημερήσιας διάταξης. Το δημοτικό συμβούλιο έχει δικαίωμα να αποφασίζει, μετά από σχετική πρόταση-εισήγηση του προέδρου ή του δημάρχου και χωρίς συζήτηση, με την πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του, ότι ένα θέμα το οποίο δεν είναι γραμμένο στην ημερήσια διάταξη είναι κατεπείγον, να το συζητήσει και να πάρει απόφαση για αυτό πριν από την έναρξη της συζήτησης των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης. Κατά προτεραιότητα και πάντα μετά τον δήμαρχο εκφράζουν τις απόψεις τους οι επικεφαλής των παρατάξεων, σύμφωνα με τη σειρά εκλογής τους.

8. Στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου, όταν συζητούνται θέματα που αφορούν αποκλειστικά δημοτική κοινότητα του δήμου, προσκαλείται και ο πρόεδρος του συμβουλίου ή ο πρόεδρος της αντίστοιχης δημοτικής κοινότητας, ο οποίος, στην περίπτωση αυτή, μετέχει στη συζήτηση με δικαίωμα ψήφου.

9. Με απόφασή του, η οποία λαμβάνεται με απλή πλειοψηφία των παρόντων μελών του, το δημοτικό συμβούλιο μπορεί να

επιτρέπει να λάβουν το λόγο εκπρόσωποι φορέων ή πολίτες που παρευρίσκονται στη συνεδρίαση, εφόσον το ζητήσουν.

10. Το συμβούλιο έχει απαρτία όταν είναι παρόν το ήμισυ πλέον ενός του αριθμού των μελών του. Αν κάποιος μέλος του δημοτικού συμβουλίου αρνηθεί ψήφο ή δώσει λευκή ψήφο, λογίζεται ως παρόν κατά τη συνεδρίαση, μόνο για τον σχηματισμό της απαρτίας. Τόσο η άρνηση ψήφου όσο και η λευκή ψήφος δεν υπολογίζονται στην καταμέτρηση θετικών και αρνητικών ψήφων. Τα μέλη του συμβουλίου που ήταν παρόντα κατά την έναρξη της συνεδρίασης και με την παρουσία τους υπήρξε απαρτία, ακόμα και αν αποχωρήσουν, λογίζονται ως παρόντα μέχρι το τέλος της συνεδρίασης, ως προς την ύπαρξη απαρτίας. Η απαρτία αυτή θεωρείται ότι συντρέχει για όλα τα θέματα που περιλαμβάνονται στην ημερήσια διάταξη της συνεδρίασης. Στην περίπτωση αυτή για τη λήψη απόφασης για κάθε συγκεκριμένο θέμα η απαιτούμενη πλειοψηφία δεν υπολογίζεται επί των πραγματικά παρόντων μελών κατά την ψηφοφορία, αλλά βάσει του αριθμού των μελών που απαιτούνται για την απαρτία. Για τις συνεδριάσεις τηρούνται πρακτικά.

	11. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, εκδίδεται πρότυπος κανονισμός λειτουργίας του δημοτικού συμβουλίου, ο οποίος δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. 12. Το δημοτικό συμβούλιο μπορεί να συνεδριάζει, εκτός της έδρας του, ύστερα από απόφαση της απόλυτης πλειοψηφίας του συνόλου των μελών του.»
Άρθρο 35 (παρ. 2) Στο άρθρο 167 του ν. 3852/2010 (Α' 87), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, τροποποιείται η παρ. 5 προκειμένου να ενισχυθεί η συμμετοχή των πολιτών στις συνεδριάσεις των περιφερειακών συμβουλίων.	«Με απόφασή του, η οποία λαμβάνεται με απλή πλειοψηφία των παρόντων μελών του, το περιφερειακό συμβούλιο μπορεί να επιτρέπει να λάβουν το λόγο εκπρόσωποι φορέων ή πολίτες που παρευρίσκονται στη συνεδρίαση, εφόσον το ζητήσουν.»

ΟΙ ΠΡΟΤΕΙΝΟΝΤΕΣ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ

Χαρίτσης Αλέξανδρος (Αλέξης)

Αναγνωστοπούλου Αθανασία (Σία)

Αχτσιόγλου Ευτυχία (Έφη)

Ζείμπέκ Χουσεΐν

Ηλιόπουλος Αθανάσιος (Νάσος)

Πέρκα Θεοπίστη (Πέτη)

Τζανακόπουλος Δημήτριος

Τζούφη Μερόπη

Τσακαλώτος Ευκλείδης

Φερχάτ Οζγκιούρ

Φωτίου Θεανώ